

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DINDARLIK DÜZEYLERİNİN VE DİNİ GRUPLARA YÖNELİMLERİNİN İNCELENMESİ

Analyzing Of The Religionism Levels And Tendency Towards Religious Group Of Physical Education Teacher Candidates

Reference: Dursun, A. & Alıncak, F. (2020). "Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Dindarlık Düzeylerinin Ve Dini Gruplara Yönelimlerinin İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(32): 778-787.

Akif DURSUN

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Gaziantep/Türkiye.

Doç. Dr. Fikret ALINCAK

Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Gaziantep/Türkiye.

ORCID: 0000-0003-3459-3441

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmeni adaylarının dindarlık düzeylerinin ve dini gruplara yönelimlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Araştırmada çalışma grubu olarak 200 beden eğitimi öğretmeni adayları gönüllülük esasına dayalı olarak, rastgele yöntemle çalışmamıza dahil olmuştur. Araştırma verilerinin elde edilmesinde Onay (2001) tarafından geliştirilen Dindarlık Ölçme Araçları Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak yüzde frekans değerleri, betimsel istatistik, independent samples t testi ve One Way Anova analizleri kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde, araştırma grubunun yaş değişkenleri dikkate alındığında; daha düşük yaşlarda dindarlık düzeylerinin, dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin daha yüksek olduğu ortaya konulmaktadır. Sınıf değişkeni açısından birinci sınıf, öğretmen adaylarının dindarlık düzeyleri daha yüksek bulunurken, dini gruplara yöneliminin üçüncü ve dördüncü sınıf, öğretmen adaylarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında her ne kadar anlamlı farklılık bulunmasa da dindarlık düzeylerinde, dini gruplara yönelmelerinde ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinde kadın öğretmen adaylarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Mezun olduğu lise türüne bakıldığında; dindarlık düzeyi açısından imam hatip lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu, diyanet işleri başkanlığına yöneliminde meslek lisesi mezunlarının açık bir şekilde daha belirgin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca dini gruplara yönelimin istatistiksel anlamlılık olmasa da spor lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Her alt boyut için genel lise mezunlarının daha düşük puana sahip olduğu ise diğer gözlemimizdir. Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmeni adaylarının dindarlık düzeylerinin ve dini gruplara yöneliminin bazı alt değişkenlere göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, Beden Eğitimi, Dini Yönelim, Dini Gruplar.

ABSTRACT

The aim of this research is to analyze and evaluate the religiousness levels and tendency towards religious groups of physical education teacher candidates. As a working group in this research; 200 physical education teacher candidates were included on a volunteer basis to our research with random method. In obtaining research data, Religiosity Measurement Tools Scale developed by Onay (2001) was used. In the analysis of the research data, statistical analyzes were made by using the SPSS 22.0 program. As a statistical methods, percentage frequency values, descriptive statistics, the independent samples t-test and One Way Anova analyses were used. Examining the results and considering the age variables of the research group, it is revealed that the religiousness level, tendency towards religious groups and Department of Religious Affairs are higher at lower ages. In terms of class variable, it is determined that tendency towards religious groups are higher at the third and fourth grade teacher candidates while levels of religiousness are higher at the first grade teacher candidates. Considering the gender variable, although there is no meaningful difference, it is appeared that female teacher candidates have higher scores in their religiousness levels, tendency towards religious groups and Department of Religious Affairs. Considering that the type of high school they graduated; Islamic Divinity Students High Schools and Vocational High Schools graduates have high scores in terms of religiousness level and on the other hand it is observed that vocational high school graduates are clearly more explicit in their tendency towards Department of Religious Affairs. Moreover, even if tendency towards religious groups was not statistically significant, it was seen that sports high school and vocational high school graduates have higher scores. For each sub-dimension, general high school graduates have lower scores is our other observation. In conclusion, it can be said that the level of religiousness and tendency towards religious groups of physical education teacher candidates differ according to some sub-variables.

Keywords: Teacher Candidate, Physical Education, Religious Orientation, Religious Groups

1. GİRİŞ

Genel olarak eğitim ve öğretim yöntemlerinin esas aldığı amaç o ülkedeki kalifiye insan kaynağını eğitmek ve milletlerine iyi vatandaş olma eğitimini vermektir. Bu hedefe ulaşmak için bütün eğitim ve öğretim düzenleri, eğiteceği insan şeklini, kendi sisteminde var olan eğitim tecrübesi ve kalifiye insan kaynağı politikaları çerçevesinde hedef belirleyerek eğitim öğretim süreçlerini bu esas hedefe ulaşmak derlemek, düzenlemektir (Karagözoğlu, 2003). Toplumlar, biriktirdikleri bilgi ve tecrübeleri genç nesillere okul aracılığıyla aktararak geleceğini yapılandırır. Ebeveynler çocuklarının hangi niteliklere sahip olmasını istiyorlarsa içinde yaşadıkları toplum da bütün çocuklara o nitelikleri kazandırmayı hedefler. Okullar, bireysel ve toplumsal anlayışın kesiştiği bir eğitim kurum olarak var olur (Dewey, 2008).

Beden eğitimi ve sporun geçmişi ve ilerlemesi ile toplumun geçmişi ve ilerlemesi karşılaştırıldığında aralarında kuvvetli bir bağlantı bulunur. Bu sıkı bağ, beden eğitimi ve sporun sosyal aşamalardan geçerek şekil almasından dolayıdır. Bu sebeple beden eğitimi ve spor, kendiliğinden oluşmaz. O, toplumla ilişkileri sebebi ile ortaya çıkar, değişir, gelişir ve yeniden biçim kazanır (9). Beden eğitimi ve spor, sadece fiziksel aktivitelerin yapıldığı ve bedensel olarak bireyi geliştiren etkinlikler değildir. Beden eğitimi ve spor bütün bunların yanında sıhhatli hayat sırlarının kazandırıldığı, takım ya da grup olarak tertiplenen faaliyetlerle güzel vakitler geçirildiği, birçok sosyal maharetin öğrenildiği ve bireyin birçok yönden gelişimlerinin elde edildiği etkinliklerdir (Seaton ve ark. 1965). Dinler ve dinlere bağlı ibadet ve uygulamalar, toplumların kültürel yapısını bina eden aile, adet, görenek, lisan, hukuk sistemi, sanat ve ahlaki ilkeler olan bu bileşenleri etki altına almış, bu durum da sorsal etkinliklerin gelişimlerine etki etmiş ve her milletin kendine özgü ata sporlarını ortaya çıkarmıştır. Türk Milleti, tarihe baktığımızda beden eğitime ve spora çok yatkın bir millet olmuşlardır. Sürekli göçebe hayatta ata binen, cirit atabilen, güreş tutabilen Türk Milleti, yerleşik hayata geçince beden eğitimi ve spora çok daha fazla vakit ayırabilmişlerdir. Spor dallarından bazılarını zamanla geliştirmiş ve ata sporuna dönüştürmüşlerdir. Yetenek sahibi olan sporcular saray çevresinde özel olarak ilgilenilmiş ve korunmaya alınmıştır. Ünlü günümüze kadar gelen güreş tekkeleri, ok meydanı, cirit düzlüğü gibi alanlarda sorsal faaliyetler düzenlenmiştir (Karasüleymanoğlu, 1989).

İslâm, beden eğitimi ve spora gereken önemi vermiş ve Müslümanları sportif faaliyetlere çeşitli sebeplerle yönlendirmiştir. Bu sebeplerden bazıları; Müslümanların ibadetlerini ve diğer sorumluluklarını güçlü bir şekilde benimsemelerini sağlamak, Müslümanlara daha kuvvetli olmanın seçeneklerini sunmak, beden sağlığını korumak, diğer taraftan Müslümanların İslam sınırlarının savunmasına her daim hazır bulunmalarını sağlamak gibi birçok sebep sayılabilir. Bütün bunlardan dolayı Müslümanlar, saadet asrından bu yana Hz. Peygamber'in önerdiği sporlardan ok atıcılığı, at biniciliği, güreş vb. sportif etkinliklerle uğraşmışlardır (Amman, 1999).

Din ve eğitim, geçmişten bu yana toplumsal kurumların başını çekmektedirler. Bu yargı, tarihsel araştırmalara baktığımızda ilk örgün eğitim faaliyetlerinin dinsel kurumlarda yerine getirildiği gerçeği ile de doğrulanmaktadır. Tarihin ilk medeniyetlerinde mabetler, hem dini fonksiyonları yerine getiren yapılar hem de birer eğitim evi olarak, okul fonksiyonlarını yerine getiren yapılar olmuşlardır. İlerleyen çağlarda da Hıristiyanların ve Müslümanların, kilise ve camii gibi dini mabetleri birer eğitim öğretim kurumu olarak uzun yıllar boyunca hizmette bulunmuştur (Tezcan, 2000). İslam eğitim tarihinde dini eğitim, bütün eğitim öğretim yapılarının odağında yerini korumuştur. Bu eğitim sistemi içinde dini dersler, yalnızca alan dersleri olarak kalmamış, eğitim ve öğretimin tamamını içine alacak biçimde ilim, bilim, ahlak, ibadet ve beden ile karşılıklı olarak etkileşim halindeydi. Türk milletlerinin İslam dinine girmelerine mukabil, eğitim ve öğretim etkinliklerinin dinsel bir biçim etrafında oluşmaya başladığı görülmektedir (Bilgin, 1995). Türkiye'de toplumu din konusunda bilgilendirme, vatandaşlara güvenilir ve gerçek dini malumatı verme görevini, şanda kanunlarla Diyanet İşleri Başkanlığı üstlenmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı bütün ülkede, vatandaşların doğumdan ölüme kadar ihtiyaç ve beklentilerine yönelik din

hizmetlerini yürüten tek kurumdur. Aynı zamanda din hizmeti sunan sivil toplum yapılanmaları da bulunmaktadır (TCA, 1982).

Elimizdeki bilgilere dayanarak, eğitim sisteminin çarklarının toplumun değer yargılarından, dini inançlarından, toplumu meydana getiren insanların etkilendiği gruplardan bağımsız olması düşünülemez fikri doğabilir. Bununla birlikte eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biri olan öğretmenin sahip olduğu özellikler, değerler, dini inançlar ve toplumdaki aidiyet merkezleri öğretmenlerimizin verdikleri eğitimin kalitesini doğrudan etkilemektedir diyebiliriz. Tüm bu malumatlarla bakıldığında, bu çalışmada, beden eğitimi öğretmeni adaylarının dini yönelim tavırlarıyla, dini gruplara yönelmelerinde ve diyanet işleri başkanlığına olan yönelimlerinde etkili olan bağın yorumlanarak, cinsiyet, yaş, sınıf, ve mezun olunan lise türü açısından farklılıkların açığa çıkarılması amaçlanmıştır.

2. GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde, çalışma biçimi, araştırma grubu, verileri toplama araçları, işlemlerin metodu ve verilerin analizleri hakkındaki bilgiler verilmektedir.

2.2. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Dindarlık Düzeylerinin, Dini Gruplara Yönelimlerinin ve Diyanet İşleri Başkanlığına Yönelimlerinin İncelenmesi maksadıyla yapılan araştırmadır.

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Grubu

Çalışma ve araştırmalarda verileri derlemek maksadıyla Harran Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesinde eğitim gören yükseköğretim öğrencileri evren olarak alınmış olup, gelişigüzel metotla seçilen ve bu çalışmaya kendi istekleri katkıda bulunan toplam 200 kişi örneklem grubu olarak belirlenmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerini derlemek için; kişisel bilgi formu ve üç ölçek kullanılmıştır. Araştırma grubunun niteliksel değişkenleri ile ilgili bilgilerini toplamak için araştırmacı tarafından konuyla ilgili uzman görüşüne başvurulmuş "Kişisel Bilgi Formu" düzenlenmiştir. Bu çalışmada, Dini Yönelim Ölçeği (DYÖ), Diyanet İşleri Başkanlığı'na Yönelim Ölçeği (DİBYÖ) ve Dini Gruplara Yönelim Ölçeği (DGYÖ) olarak üç tane ölçek kullanılmıştır (Ek 1, 2 ve 3). 1999 yılında Onay tarafından üç boyutlu yönelimler teorisine dayalı olarak geliştirilen bu ölçekler, güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları yapılarak standart ölçme araçları haline getirilmiştir (108).

2.4.1. Dini Yönelim Ölçeği

Bireylerin dindar kişilik seviyelerinin sayısal ölçülerle (puanlama yöntemiyle) ortaya koymak maksadıyla geliştirilmiş ölçme materyallerine dini yönelim ya da dindarlık ölçekleri denir. Bu araştırmada, dindar kişiliğin ölçülmesi maksadıyla Dinî Yönelim Ölçeği/DYÖ (Religious Attitude Scale/RAS) kullanılmıştır. Dini Yönelim Ölçeği, bireylerin hayatlarında yani zihin, davranış biçimi ve hislerinde dinin hangi seviyede olduğunu saptamayı amaçlayan bir ölçme aracıdır. Dini Yönelim Ölçeği, düşünce, davranış ve duygu boyutlarını belirten üç alt ölçekten oluşmaktadır (Ek 1). Ölçekte, on iki tanesi düz ve altı tanesi ters, toplam on sekiz soru yer almaktadır. Dini Yönelim Ölçeği, Hiç bir zaman, Bazen, Çoğu zaman, Her zaman biçiminde dört dereceli, Likert tip psikometrik bir ölçme materyalidir. Ölçeğin alt ve üst puan sınırları, en düşük 18; en yüksek 72'dir. Ölçekten alınan puanın 72'ye doğru yükselmesi, artan dini yönelim seviyesini gösterirken, 18'e doğru alçalması da azalan dini yönelim seviyesine işaret eder. Ölçeklerdeki soruların faktör yükleri (factor loading) ile madde toplam ilişki (item-total correlation) değerlerinin .50 ve üzerinde olduğu, Cronbach Alpha ve Guttman Split-half değerlerinin de .95 olduğu tespit edilmiştir (108).

2.4.2. Dini Gruplara Yönelim Ölçeği

Bu çalışmada kişilerin dini gruplara yönelimlerini saptamak amacıyla Dini Gruplara Yönelim Ölçeği/DGYÖ (Cemaat Orientation Scale/COS) kullanılmıştır. Dini Gruplara Yönelim Ölçeği, güvenilirlik, memnuniyet ve dini otorite olma alt ölçeklerinden oluşmaktadır. Dini Gruplara Yönelim Ölçeği, Evet, kesinlikle katılıyorum, Evet katılıyorum, Emin değilim, Hayır katılmıyorum, Hayır, kesinlikle katılmıyorum şeklinde beş dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte 12 soru yer almaktadır (Ek 2). Sekiz tanesi düz, üç tanesi ters Likert tipi, bir tanesi de semantik differential tipi olmak üzere on iki sorudan oluşan Dini Gruplara Yönelim Ölçeği'nin puan sınırı 12 ile 60 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların 12'ye doğru düşmesi dini gruplara yönelimin düşük olduğunu; puanın 60'a doğru artması ise, aynı şekilde dini gruplara yönelimin yükseldiğini belirtir. Ölçekte sıralanan soruların faktör yüklerinin .51'in, madde toplam ilişki değerlerinin .50'nin üzerinde olduğu ayrıca, Cronbach Alpha katsayısının .95 ve Guttman Split-half değerinin de .93 olduğu gözlemlenmiştir (108).

2.4.3. DİB'na Yönelim Ölçeği

Kişilerin Diyanet İşleri Başkanlığı'na yönelimlerini ölçmek amacıyla bu çalışmada Diyanet İşleri Başkanlığı'na Yönelim Ölçeği/DİBYÖ (Diyanet Orientation Scale/DIBOS) kullanılmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı'na Yönelim Ölçeği, güvenilirlik, memnuniyet ve etkinlik olmak üzere üç alt ölçekten oluşmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı'na Yönelim Ölçeği, Evet, kesinlikle katılıyorum; Evet katılıyorum; Emin değilim; Hayır katılmıyorum; Hayır, kesinlikle katılmıyorum şeklinde beş dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte 12 madde bulunmaktadır (Ek 3). yedi tanesi düz, dört tanesi ters Likert tipi, bir tanesi de semantik differential tipi üç olmak üzere on iki maddeden oluşan Diyanet İşleri Başkanlığı'na Yönelim Ölçeği'nin puan sınırı 12 ile 60 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların 12'ye doğru düşmesi Diyanet İşleri Başkanlığı'na yönelimin düşük olduğunu; puanın 60'a doğru artması de o derecede yönelimin arttığını belirtmektedir. Ölçekte olan soruların faktör yüklerinin .53'ün, madde toplam ilişki değerlerinin .50'nin üstünde olduğu ayrıca, Cronbach Alpha katsayısının .92 ve Guttman Split-half değerininin de .84 olduğu gözlemlenmiştir (108).

2.5. Verilerin Analizi

Ulaşılmış olan verilerin tahlilleri SPSS 22.00 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara tatbik edilen normallik deneylerinin sonucunda, Skewness-Kurtosis değerleri -1.5 ile +1.5 değerleri arasında bulunduğu bilgilerin olağan durumlarda olduğu gözlemlenmiştir. İstatistiksel tahlillerde ikili gruplar için Independent Sample t testi, çoklu gruplar için One Way ANOVA (LSD) testi, değişkenlerin aralarındaki bağlantıyı saptamak için ise; Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu kısımda çalışma neticesinde elde edilen veriler ortalama ve standart sapma biçiminde verilmiş ve istatistiksel tahlilleri sunulmuştur.

Tablo 3.1. Çalışma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelimlerini tanımlayıcı istatistikler

	N	Min.	Max.	Ort.	ss
Dindarlık Düzeyleri	200	30,00	61,00	45,7300	5,70525
Dini Gruplara Yönelim	200	21,00	70,00	37,2200	6,84660
DİB Yönelim	200	18,00	57,00	38,7050	6,67313

Tablo 3.1.'de Araştırma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelim puanlarına yönelik tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur. Tabloyu incelediğimizde çalışma grubunun dindarlık düzeyleri puan ortalaması 45.73 ± 5.70 olarak; dini gruplara yönelim puan ortalamaları 37.22 ± 6.84 olarak; DİB yönelim puan ortalaması ise 38.70 ± 6.67 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.2. Çalışma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelimlerinin yaş değişkeni açısından karşılaştırılması

		Ort.	ss	F	p
Dindarlık Düzeyleri	En Düşük Yaş	52,0000	7,07107	1,079	,380
	En Yüksek Yaş	41,0000	5,65685		
Dini Gruplara Yönelimleri	En Düşük Yaş	35,5000	2,12132	1,867	,041
	En Yüksek Yaş	26,5000	,70711		
DİB yönelimleri	En Düşük Yaş	35,0000	8,48528	1,761	,057
	En Yüksek Yaş	28,0000	11,31371		

Tablo 3.2.'de çalışma grubunun ölçeklerden ulaşılan puanların yaş değişkeni açısından tetkiki ve karşılaştırmaları sunulmuştur. Yapılan istatistiksel tahliller neticesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının yaşlarına göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının yaşlarına göre dini gruplara yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının yaşlarına göre DİB yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çalışma grubunun yaş değişkenleri dikkate alındığında; daha düşük yaşlarda dindarlık düzeylerinin, dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin daha yüksek olduğu açıkça ortaya konulmaktadır.

Tablo 3.3. Çalışma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelimlerinin sınıf değişkeni açısından karşılaştırılması

		Ort.	ss	F	p
Dindarlık Düzeyleri	1.sınıf	47,8947	6,38483	1,737	,161
	2.sınıf	44,8286	5,56118		
	3.sınıf	45,5873	5,94500		
	4.sınıf	46,3750	5,15968		
Dini Gruplara Yönelimleri	1.sınıf	35,7895	6,75425	1,824	,144
	2.sınıf	36,3571	7,63105		
	3.sınıf	38,1746	6,32083		
	4.sınıf	37,7917	6,27036		
DİB yönelimleri	1.sınıf	38,2105	4,95063	,148	,931
	2.sınıf	39,0857	5,91422		
	3.sınıf	38,6825	5,90196		
	4.sınıf	38,3750	9,02390		

Tablo 3.3.'de çalışma grubunun ölçeklerden ulaştıkları puanların sınıf değişkeni açısından tetkik edilmeleri ve karşılaştırmaları sunulmuştur. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının sınıflara göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının sınıflara göre dini gruplara yönelimleri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının sınıflara göre DİB yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çalışma grubunun sınıf değişkeni açısından birinci sınıf öğretmen adaylarının dindarlık düzeyleri daha yüksek bulunurken, dini gruplara yönelimin 3. ve 4. Sınıf öğretmen adaylarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.4. Çalışma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelimlerinin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması

		Cinsiyet	Ort.	ss	F	p
Dindarlık Düzeyleri	Erkek		45,6138	5,64233	,212	,646
	Kadın		46,0364	5,90970		
Dini Gruplara Yönelimleri	Erkek		37,3793	7,38812	,133	,716
	Kadın		36,8000	5,19045		

DİB yönelimleri	Erkek	38,2897	6,81085	2,053	,153
	Kadın	39,8000	6,22242		

Tablo 3.4.'de çalışma grubunun ölçeklerden ulaştıkları puanların cinsiyet değişkeni açısından tetkik edilmeleri ve karşılaştırmaları sunulmuştur. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının cinsiyete göre dini gruplara yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre DİB yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çalışma grubunun cinsiyet değişkeni dikkate alındığında her ne kadar anlamlı farklılık bulunmasa da dindarlık düzeylerinde, dini gruplara yönelmelerinde ve dib yönelimlerinde kadın öğretmen adaylarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5. Araştırma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve DİB yönelimlerinin mezun oldukları lise değişkeni açısından karşılaştırılması

		Ort.	ss	F	p
Dindarlık Düzeyleri	Genel Lise	44,9863	5,92662	1,094	,361
	Spor Lisesi	45,6538	7,15510		
	Anadolu Lisesi	45,6769	5,00346		
	İmam Hatip Lisesi	46,9091	3,36019		
	Meslek Lisesi	47,6000	5,80948		
Dini Gruplara Yönelimleri	Genel Lise	36,6849	6,20456	,983	,418
	Spor Lisesi	38,1923	5,83108		
	Anadolu Lisesi	37,6000	8,00742		
	İmam Hatip Lisesi	34,1818	7,88439		
	Meslek Lisesi	38,1200	5,79022		
DİB yönelimleri	Genel Lise	37,3973	7,34230	1,990	,098
	Spor Lisesi	38,8846	5,86738		
	Anadolu Lisesi	39,4308	5,50275		
	İmam Hatip Lisesi	37,0000	6,84105		
	Meslek Lisesi	41,2000	7,54431		

Tablo 3.5.'te çalışma grubunun ölçeklerden ulaştıkları puanların mezun olunan lise değişkeni açısından tetkiki ve karşılaştırmaları sunulmuştur. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının mezun olunan liseye göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının mezun olunan liseye göre dini gruplara yönelimleri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının mezun olunan liseye göre DİB yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çalışma grubunun mezun olduğu lise türü düşünüldüğünde; dindarlık düzeyi açısından imam hatip lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu, dib yöneliminde meslek lisesi mezunlarının açık bir şekilde daha belirgin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca dini gruplara yönelimin istatistiksel anlamlılık olmasa da spor lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Her alt boyut için genel lise mezunlarının daha düşük puana sahip olduğu ise diğer gözlemimizdir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu kısmında çalışma grubunun; dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin alt boyutlarından aldıkları puanların beden eğitimi öğretmeni adaylarının; yaş, sınıf, cinsiyet ve mezun olunan lise türünün değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlılık saptanan sonuçlara ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Araştırma grubunun dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri ve diyanet işleri başkanlığına yönelim puanlarına yönelik tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde araştırma grubunun dindarlık düzeyleri puan ortalaması 45.73 ± 5.70 olarak; dini gruplara yönelim puan ortalamaları 37.22 ± 6.84 olarak; diyanet işleri başkanlığına yönelim puan ortalaması ise 38.70 ± 6.67 olarak tespit edilmiştir.

Çalışmamızda araştırma grubunun yaş değişkeni açısından incelenmesi ve karşılaştırmasına baktığımızda beden eğitimi öğretmeni adaylarının yaşlarına göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşın, dini gruplara yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diyanet işleri başkanlığına yönelim düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma grubunun yaş değişkenleri dikkate alındığında; daha düşük yaşlarda dindarlık düzeylerinin, dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin daha yüksek olduğu açıkça ortaya konulmaktadır. Dolayısı ile insanların daha küçük yaşlarda iken; dindarlık düzeylerinin, dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin daha yüksek olduğunun ortaya çıktığını, yaş ortalamasının artması ile birlikte düştüğünü söyleyebiliriz.

Dinç (2007) tarafından öğrenciler üzerinde uygulanan araştırmada öğrencilerin dini yönelim düzeyleri ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yüce (2009) aracılığıyla öğrenciler üzerinde uygulanan araştırmalarda da öğrencilerin dini yönelim seviyeleri ile yaş grupları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tokat (2012), lise seviyesindeki öğrencilerde kaygı ve dindarlık ilişkilerini araştırdığı çalışmada, yaş grupları ile dindarlık seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Bununla birlikte, toplam dindarlık puanlarına bakıldığında yaş ilerledikçe dindarlık puanlarında bir artış görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan farklı çalışmalarda yaş ilerledikçe dindarlıkta artışın görüldüğü çalışmalar bulunmaktadır (Şengül, 2007; Kılıç, 2019).

Çalışmamızda sınıf değişkeni açısından; beden eğitimi öğretmeni adaylarının, sınıflara göre dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri düzeyleri ve diyanet işleri başkanlığına yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma grubunun sınıf değişkeni açısından birinci sınıf, öğretmen adaylarının dindarlık düzeyleri daha yüksek bulunurken, dini gruplara yönelimin üçüncü ve dördüncü sınıf, öğretmen adaylarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öztürk (2007) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim öğrencilerinin sınıf değişkeni açısından dindarlık düzeylerinde herhangi bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Cinsiyet değişkeni açısından araştırma grubunun; dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri düzeyleri ve diyanet işleri başkanlığına yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma grubunun cinsiyet değişkeni dikkate alındığında her ne kadar anlamlı farklılık bulunmasa da dindarlık düzeylerinde, dini gruplara yönelmelerinde ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinde kadın öğretmen adaylarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Bu noktadan hareketle kadınların erkeklere göre dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan farklı çalışmalarda cinsiyet değişkeni açısından; dindarlık düzeyi ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı sonucuna varan çalışmalar bulunmaktadır (Ayten, 2004; Atalay, 2005; Kuzgun ve Sevim, 2004; Kıraç, 2007). Buna karşın yapılan farklı çalışmalarda, kadınların erkeklere nazaran daha dindar olduğunu gösteren çalışmalar da yer almaktadır (Mattila ve ark. 2002; Kımtar, 2008; Kızılgeçit ve Vural, 2010; Şentepe ve Güven, 2015).

Tam tersi bazı çalışmalarda ise, erkeklerin kadınlara göre daha dindar olduklarını ortaya çıkaran araştırmalar da görülmektedir (Maltby ve Day, 2004; Turan, 2009).

Mezun olunan lise türü değişkeni açısından araştırma grubunun; dindarlık düzeyleri, dini gruplara yönelimleri düzeyleri ve diyanet işleri başkanlığına yönelim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma grubunun mezun olduğu lise türü düşünüldüğünde; dindarlık düzeyi açısından imam hatip lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu,

diyanet işleri başkanlığına yöneliminde meslek lisesi mezunlarının açık bir şekilde daha belirgin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca dini gruplara yönelimin istatistiksel anlamlılık olmasa da spor lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Her alt boyut için genel lise mezunlarının daha düşük puana sahip olduğu ise diğer gözlemimizdir.

Kılıç (2019) yapmış olduğu çalışmada, dindarlık düzeyinin lise türü değişkenine göre karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edemezken, imam hatip lisesi mezunlarının toplam dindarlık puanlarının diğer lise türlerinin toplam dindarlık puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu anlamda ortaya konulan sonucun bulgularımızla eş değer olduğu görülmektedir. Burada ders müfredatındaki zorunlu meslek derslerinin dindarlık üzerinde olumlu etkisinin olabileceği, yanı sıra ailelerin dini hassasiyetlerini okul tercihine yansıtması ve isteğe bağlı din eğitimi konusunda uygulamalarının etkili olduğu söylenebilir (Onay, 2004).

Akdoğan (2002), Yapıcı (2007) ve Kurt (2009) tarafından yapılan araştırmalarda imam hatip lisesi öğrencilerinin diğer lise türlerine oranla dindarlık eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Onay (2003) yapmış olduğu çalışmada imam hatip lisesinden gelen öğrencilerin dinî gruplara yönelimlerinin diğer okul türlerinden gelen öğrencilere oran ile daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Mezun olunan lise türüne göre Onay (108) diyanet işleri başkanlığına yönelimin diğer lise türlerine oran ile imam hatip liselerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Genel anlamda bakıldığında, Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin dini yönelim seviyeleri fazladır. Bazı Batı Avrupa ülkeleri ile Amerika'da bu alanlarda yapılan çalışmalar ile karşılaştırıldığında Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin dindarlık puanları daha yüksektir (Fırat, 1977; Francis ve Stubbs, 1987)).

Sonuç olarak, araştırma grubunun yaş değişkenleri dikkate alındığında; daha düşük yaşlarda dindarlık düzeylerinin, dini gruplara yönelimlerinin ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinin daha yüksek olduğu ortaya konulmaktadır. Sınıf değişkeni açısından birinci sınıf, öğretmen adaylarının dindarlık düzeyleri daha yüksek bulunurken, dini gruplara yönelimin üçüncü ve dördüncü sınıf, öğretmen adaylarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni dikkate alındığında her ne kadar anlamlı farklılık bulunmasa da dindarlık düzeylerinde, dini gruplara yönelmelerinde ve diyanet işleri başkanlığına yönelimlerinde kadın öğretmen adaylarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Mezun olduğu lise türüne bakıldığında; dindarlık düzeyi açısından imam hatip lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu, diyanet işleri başkanlığına yöneliminde meslek lisesi mezunlarının açık bir şekilde daha belirgin olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca dini gruplara yönelimin istatistiksel anlamlılık olmasa da spor lisesi ve meslek lisesi mezunlarının daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Her alt boyut için genel lise mezunlarının daha düşük puana sahip olduğu ise diğer gözlemimizdir. Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmeni adaylarının dindarlık düzeylerinin ve dini gruplara yöneliminin bazı alt değişkenlere göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. (2002). Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Geçişte Dini Hayat. İstanbul: Rağbet Yayınları.

Amman, M.T. (1999). Dünyada ve Türkiye'de spor sosyolojisi. Dinamik spor bilimleri dergisi.1(1)73-85.

Atalay, T. (2005). İlköğretim ve Liselerde Dindarlık Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma, 1.Baskı. İstanbul: Dem.

Ayten, A. (2004). Kendini Gerçekleştirme ve Dindarlık İlişkisi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 125 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Veysel Uysal).

Bilgin, B. (1995). Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi, Yeni Çizgi Yayınları, Ankara.

- Dewey, J. (2008). Okul ve Toplum. Başman H.A. (Çevirmen). Pegem Akademi Yayınevi, Ankara.
- Dinç, A. (2007). Ergenlerde Anne-Baba Tutumları ve Dini Yönelim. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 120 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Veysel Uysal).
- Fırat, E. (1977). Üniversite Öğrencilerinde Allah İnancı ve Din Duygusu Din Psikolojisi Açısından Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Francis, L.J., Stubbs, M.T. (1987). Measuring Attitudes Towards Christianity. From Childhood To Adulthood. Personality And Individual Differences. 8(1):741-743.
- Kale, R. (1994). Toplum ve Olimpik Başarı, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İstanbul: s, 249.
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim Sistemimizde Öğretmen Yetiştirme Politikamıza Genel Bir Bakış, Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Sivas;s.10-12.
- Karasüleymanoğlu, A. (1989). Yeni Boyutlarıyla Spor. Engin Yayınları, s.7.
- Kılıç, A.A. (2019). Yetişkinlerin Aldıkları Din Eğitimi İle Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki (İsmek Örneği). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 110 sayfa, Sakarya, (Doç. Dr. Mahmut Zengin).
- Kımtar, N. (2008). Benlik Saygısı ve Dindarlık İlişkisi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 385 sayfa, Bursa, (Prof. Dr. Hayati Hökelekli).
- Kıraç, F. (2007). Dindarlık Eğitimi, Varoluşsal Kaygı ve Psikolojik Sağlık. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 172 sayfa, Ankara, (Doç. Dr. Öznur Özdoğan).
- Kızılgeçit, M., Vural, M.E. (2010). Güneysu“da Dinî – Sosyal – Kültürel ve Sanatsal Hayat” Kişilik Özellikleri ve Dindarlık ilişkisi Üzerine Ampirik Bir Araştırma (Güneysu Örneği), Ed. Yavuz, Salih. S, Erkan, Ü. Ankara: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Yayınları. 259-287.
- Kurt, A. (2009). Dindarlığı Etkileyen Faktörler, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 18(2):1-26.
- Kuzgun, Y., Sevim, A.S. (2004). Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 37(1):14–27.
- Maltby, J., Day, L. (2004). Should Never The Twain Meet? Integrating Models Of Religious Personality And Religious Mental Health. Personality And Individual Differences. 36(6):1275-1290.
- Mattila, A., Apostolopoulos, Y., Sönmez, S., Yu, L., Vinod, S. (2002). The Impact Of Gender And Religion On College Students_ Springbreak Behavior. Journal Of Travel Research. 40(2):193-200.
- Onay, A. (2003). Mezun Oldukları Liselere Göre Üniversite Öğrencilerinin Dindarlık Düzeyleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Hizmetlerine Ve Dini Gruplara Yönelim Durumları, Değerler Eğitimi Dergisi.1(1):171-194.
- Onay, A. (2004). Dindarlık Etkileşim ve Değişim. 1. Basım. İstanbul: Dem.
- Öztürk, Z.A. (2007). İlköğretim Öğrencilerinde (4,5,6,7,8.sınıflar) Dindarlık İle Kaygı Arasındaki İlişki. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 82 sayfa, Adana, (Doç. Dr. Hasan Kayıklık).
- Seaton, D.C., Clayton, L.A., Leibe, H.C., Messersmith, L. (1965). Education Handbook. New Jersey: Prentice Hall.
- Şengül, F. (2007). Dindarlık ve Ruh Sağlığı İlişkisi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 191 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Veysel Uysal).

Şentepe, A., Güven, M. (2015). Kişilik Özellikleri Ve Dindarlık İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 17(31):27-44.

Tezcan, M. (2000). Eğitimin Toplumsal Temelleri, Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Sönmez V. (Editör). Ankara: Anı Yayınları.

Tokat, O. (2012). Orta Öğretim Öğrencilerinde Kaygı ve Dindarlık İlişkisinin İncelenmesi (Denizli Örneği). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 115 sayfa, Isparta, (Prof. Dr. Habil Şentürk).

Turan, Y. (2009). Kişilik Özellikleri ve Dinsel Yönelimler Üzerine Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 246 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Veysel Uysal).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun, 1982, sayı: 633.

Yapıcı, A. (2007). Ruh Sağlığı ve Din, Psiko-Sosyal Uyum ve Dindarlık. Adana: Karahan Kitabevi.

Yüce, F. (2009). Gençlerde Dini Yönelim ve Kişilik. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 194 sayfa, İstanbul, (Doç. Dr. Ali Ulvi Mehmedoğlu).